

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-46/2005/28.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Merián-Szervíz Mezőgazdasági és Szolgáltató Kft.** eljárás alá vont vállalkozás ellen összefonódás engedélyezése iránti kérelem elmulasztása miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban, melyben további ügyfélként részt vett a **Bábolna Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Rt. „v. a.”** – nyilvános tárgyaláson – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

- 1) A Versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont vállalkozás elmulasztotta a Gazdasági Versenyhivatal engedélyét kérni a Bábolna Mezőgazdasági Termelő, Fejlesztő és Kereskedelmi Rt-vel 2004. július 27. napján kötött Adásvételi Szerződéshez. Ezért vele szemben 4.000.000.- (Négymillió) forint bírságot szab ki, amit a határozat kézbesítésétől számított 30 napon belül köteles megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557. számú bírságbevételei számlájára.
- 2) A Versenytanács engedélyezi az eljárás alá vont vállalkozás által az 1) pont szerinti Adásvételi Szerződéssel megvalósított összefonódást.
- 3) A Versenytanács kötelezi az eljárás alá vont vállalkozást, hogy a határozat kézbesítésétől számított 30 napon belül fizessen meg 10.000.000.- (Tízmillió) forint eljárási díjat a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037571. számú eljárási díj bevételei számlájára.

- 4) E határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított 30 napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható keresettel.

I n d o k o l á s

I.

A vizsgálat iránya

- 1) A Gazdasági Versenyhivatal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 67. § (1) bekezdés és 70. § (1) bekezdés együttes alkalmazásával 2005. március 31-én versenyfelügyeleti eljárást indított annak vizsgálatára, hogy a Merián-Szerviz Mezőgazdasági és Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: Merián Kft.) elmulasztott-e engedélyt kérni a közte és a Bábolna Mezőgazdasági Termelő, Fejlesztő és Kereskedelmi Rt. (a továbbiakban: Bábolna Rt.) között 2004. július 27-én létrejött Adásvételi Szerződéshez, mellyel megvásárolta a Bábolna Rt.-től annak Békéscsaba telephelyen lévő gyáregységének viziszárnyas (liba, kacska) feldolgozásához szükséges eszközeit (a továbbiakban: Gyáregység), mellyel előállított árukból a Bábolna Rt. 2003. évben 5,6 milliárd nettó árbevételt ért el.

II.

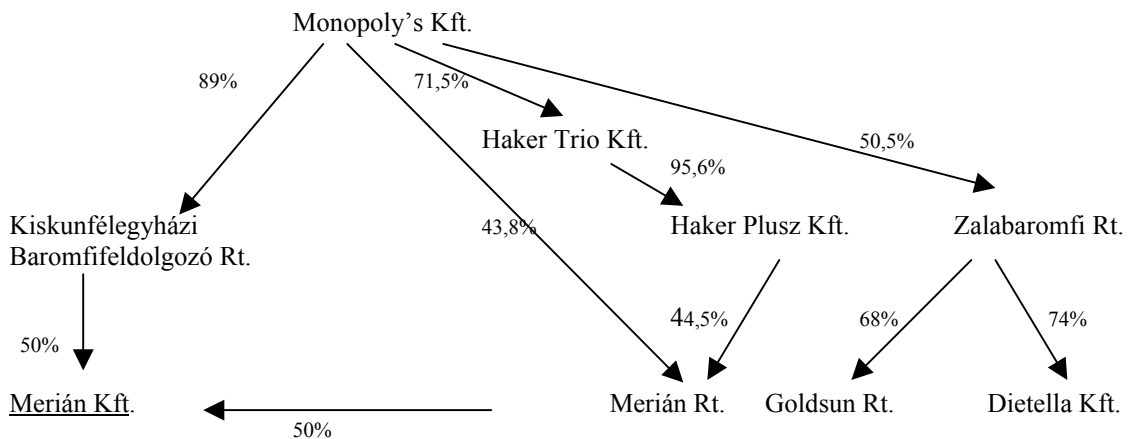
A tényállás

A Monopoly's-csoport

- 2) A Merián Kft. 2003. évben 57 millió forint nettó árbevételt ért el napos kacska és törzsliba értékesítésével.
- 3) 2004. június 27-én a Merián Kft. üzletrészei 50-50 százalékból a Merián Orosháza Finom Szárnyas Különlegességek Rt. (a továbbiakban: Merián Rt.) és a Kiskunhalasi

Baromfifeldolgozó Rt. (a továbbiakban: Kiskunhalasi Rt.) tulajdonában voltak. A Merián Rt. és a Kiskunhalasi Rt. részvényeinek többségi tulajdonosa a Monopoly's Kft. (a Merián Rt. esetében a Haker Trio Kft-n és a Haker Plusz Kft-n keresztül közvetetten). Szintén többségi részvénytulajdonosa a Monopoly's Kft. a Zalabaromfi Rt-nek, mely többségi részvény, illetve üzletrésztulajdonosa a Goldsun Rt-nek és a Dietella Kft-nek.

- 4) A 3) pontban említett vállalkozások (a továbbiakban együtt: Monopoly's-csoport) közötti 2004. július 27-én meglévő tulajdonosi kapcsolatokat az alábbi ábra mutatja be.

- 5) A Monopoly's-csoport tagjai közül:

- a Kiskunhalasi Rt. meghatározó tevékenysége a pecsenye-kacsa feldolgozás, de emellett liba és csirke feldolgozásával is foglalkozik, 2003. évi nettó árbevétele 8256 millió forint volt;
- a Haker Trio Kft. pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végez;
- a Haker Plusz Kft. hús és húсарu nagy és kiskereskedelemmel foglalkozik, 2003. évi nettó árbevétele 2 millió forint volt;
- a Merián Rt. Orosházán üzemeltet baromfi vágóhidat és feldolgozóüzemet. A Merián Rt. 2003. évben 11965 millió forint nettó árbevételt ért el;
- a Zalabaromfi Rt. elsősorban csirke és pulyka feldolgozásával foglalkozik, 2003. évi nettó árbevétele 14192 millió forint volt;
- a Goldsun Rt. baromfi termékek hűtését végzi, a Dietella Kft. pedig csirkevágó kapacitását adja bérbe a Zalabaromfi Rt-nek.

A Gyáregység

- 6) A Bábolna Mezőgazdasági Termelő, Fejlesztő és Kereskedelmi Rt. (a továbbiakban: Bábolna Rt.) és az általa irányított vállalkozások Magyarország egyik vezető integrált mezőgazdasági vállalkozáscsoportját alkották, melynek egyik meghatározó tevékenysége a baromfitermelés és feldolgozás volt, továbbá jelentős szerepet játszott a takarmány előállításban is. A Bábolna Rt. ellen 2004. szeptember 5-től végelszámolás van folyamatban, végelszámolója a Bábolna Mezőgazdasági Termelő, Fejlesztő és Kereskedelmi Rt. „v.a.” (a továbbiakban: Bábolna Rt. „v.a.”).
- 7) A Bábolna Rt. fokozatosan romló gazdasági helyzete miatt 2004. április 1-től a Gyáregységben beszüntette a termelést, és megkezdte a Gyáregység értékesítésének előkészítését, mely végül az 1) pont szerint történt meg. A Gyáregység megvásárlására más vállalkozás nem jött szóba. A Merián Kft. a megvásárlást követően a Gyáregységet bérbe adta a Merián Rt-nek, amelyben a termelés 2005. június hónapban indult meg.

A baromfipiac jellemzői

- 8) Magyarország a közép-kelet európai régió meghatározó baromfihús termelő országa. A termelés igen erőteljesen exportorientált: a termelt mennyiség közel 40 százaléka kerül exportra. Az utóbbi években fokozatosan bővül az import is: szlovák, lengyel és holland áruk egyre növekvő mértékben kerülnek be az országba.
- 9) A baromfihús legnagyobb részét (mintegy felét) a csirke teszi ki, a fennmaradó részen közel azonos arányban osztozik a pulyka és a vizeszárnyas (kacsa, liba).
- 10) Baromfifeldolgozással nagyszámú vállalkozás foglalkozik. A hazai termelés döntő részét a Baromfi Termék Tanács által regisztrált 55 vállalkozás adja. A csirke- és pulykafeldolgozással foglalkozó vállalkozások az ország egész területén jelen vannak

viziszárnyas tenyésztés és feldolgozás viszont csak az ország keleti felében (túlnyomó részben a Tiszántúlon) van.

- 11) A Monopoly's-csoport és a Gyáregység részesedését a 2003. évi baromfifelvásárlásból, illetve a különböző szinten feldolgozott baromfitermékek értékesítéséből a Táblázat mutatja be.

Táblázat

**A Monopoly's-csoport és a Gyáregység
részesedése a 2003. évi magyarországi
baromfiértékesítésből és felvásárlásból**

Megnevezés	Felvásárlás		Értékesítés	
	Monopoly's	Gyáregység	Monopoly's	Gyáregység
Csirke	9,8	–	9,3	–
Pulyka	14,7	–	17,8	–
Liba	20,4	11,3	15,2	7,2
Kacsa	30,9	11,4	34,2	9,6
Liba+kacsa	25,9	11,3	26,0	8,5

- 12) A viziszárnyasok esetében a tenyésztés módja szempontjából megkülönböztetendő a májkacsa és a hízott(máj)liba, melyek előállítása költségesebb, ugyanakkor májuk miatt lényegesen értékesebbek.
- 13) A feldolgozott termékek körében mind a négy baromfifajta esetében megtalálhatók a vágott egész termékek, a húsrészek és aprólékok és ezeken belül a friss és fagyasztott termékek. A pulyka és a csirke esetében ez kiegészül a különböző húskészítményekkel (felvágottak, virsli, stb.).
- 14) A csirke (és a pulyka), illetve a viziszárnyasok termékjellemzői eltérnek egymástól, továbbá a viziszárnyas-hús ára lényegesen meghaladja a másik két baromfihús árát.
- 15) A csirke és a pulyka feldolgozására alkalmas gépek nem alkalmasak viziszárnyas feldolgozására.

III.

Jogi értékelés

Az engedélykérési kötelezettség

- 16) A Tpv. 23. § (1) bekezdés b) pontja értelmében vállalkozások összefonódása jön létre, ha a vállalkozás része a vállalkozástól független másik vállalkozás részévé válik. A Tpv. 23. § (5) bekezdése alapján vállalkozásrésznek minősülnek az olyan eszközök vagy jogok, amelynek megszerzése önmagában vagy a megszerző vállalkozás rendelkezésére álló eszközökkel és jogokkal együtt elégséges a piaci tevékenység végzéséhez. A Tpv. 27. § (4) bekezdés szerint a vállalkozásrész esetében az azt értékesítő vállalkozás által az értékesített eszközök és jogok hasznosításával elért előző évi nettó árbevételt kell figyelembe venni.
- 17) A Gyáregység viziszárnyasok feldolgozásához szükséges eszközei, illetve csirke vágó kapacitásai nem vitathatóan megfelelnek a 16) pontban foglaltaknak. Ezért azoknak a Merián Kft. által történt megvásárlása vállalkozások összefonódásának minősül.
- 18) Az összefonódással érintett vállalkozások (a Tpv. 26. § alapján a Gyáregység és a Monopoly's-csoport tagjai) 2003. évi – a Tpv. 27. § (1) bekezdése szerint számított – együttes nettó árbevétele meghaladta a tízmilliárd forintot, ezen belül a Gyáregységé az ötszázmillió forintot, ezért a kérelem szerinti összefonódáshoz a Tpv. 24. § (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal engedélye szükséges.
- 19) A Tpv. 28. § (1) bekezdése szerint az összefonódáshoz a vállalkozásrész megszerzője (adott esetben a Merián Kft.) köteles engedélyt kérni.
- 20) Az előzőekre tekintettel a Versenytanács az engedélykérés elmulasztása miatt a Tpv. 77. § (1) bekezdés d) pontja alapján a Merián Kft-vel szemben a törvénysértést megállapította.

Bírság

- 21) A Tpv. 78. § (1) bekezdése szerint bírság szabható ki azzal szemben, aki a Tpv. rendelkezéseit megsérti, melynek összegét a (2) bekezdés szerint az eset összes körülményeire tekintettel kell meghatározni. A Tpv. 79. § alapján a 24. § szerinti engedély elmulasztása esetén a bírság összege legfeljebb napi ötvenezer forint.
- 22) A Versenytanács gyakorlata szerint a Tpv. 67. § (3) bekezdése alapján hivatalból indult eljárás esetén a késedelem időtartama: a benyújtási határidő és az eljárás megindításának időpontja között eltelt napok száma. Az adott esetben a kérelem benyújtásának határideje – a Tpv. 28. § (2) bekezdése alapján a szerződés megkötését követő harmincadik nap, vagyis 2004. augusztus 26. – és a versenyfelügyeleti eljárás megindítása (2005. március 31.) között 216 nap telt el. Ezért a kiszabható bírság legfeljebb tízmilliónyolcszáz ezer forint. E határon belül a Versenytanács négy millió forintban határozta meg a bírság összegét, figyelembe véve, hogy a Gyáregységben a termelés csak 2005. júniusában indult meg.

Az engedélyezés

- 23) A Tpv. 77. § (1) bekezdésének b) pontja szerint a Tpv. 67. § (3) bekezdése alapján indított eljárásban a Versenytanács a vállalkozások összefonódását engedélyezheti.
- 24) A Tpv. 30. § (2) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha az összefonódás nem hoz létre vagy nem erősít meg olyan gazdasági erőfölényt, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését az érintett piacon (Tpv. 14. §).

Az érintett piac

- 25) A Tpv. 14. § szerint:
- (1) Az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni.
  - (2) A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel –

ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.

(3) Földrajzi terület az, amelyen kívül

- a) a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy
- b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

26) Az összefonódással érintett árupiacokra nézve a 12-15. pontban foglaltak alapján az alábbiak állapíthatók meg:

- a feldolgozott csirke és pulyka az árujellemzők és az árak eltérése alapján nem tekinthető a viziszárnyasok keresleti helyettesítőjének, továbbá az eltérő alapanyag és gyártóeszközök alapján kínálati helyettesítés sem áll fenn;
- a feldolgozott liba és kacska az azonos gyártóeszközök és az azonos földrajzi területről beszerezhető alapanyagra tekintettel legalábbis egymás kínálati helyettesítőjének tekinthető;
- az egyes baromfifajták feldolgozott termékei egymás kínálati helyettesítőjének minősülnek, mert azokat az adott baromfifajtát feldolgozó nagyobb vállalkozások teljes választékban előállítják.

27) A feldolgozott baromfitermékeket a nagyobb vállalkozások az ország egész területén forgalmazzák, ezért érintett földrajzi piacnak ezek tekintetében minimálisan Magyarország minősül. Szintén Magyarország egész területe tekinthető érintett földrajzi piacnak a csirke és a pulyka felvásárlása tekintetében. A viziszárnyasokat kizárólag az ország keleti részén tenyésztik, ezért ez tekinthető érintett földrajzi piacnak (ez egyébként a piaci részesedés tekintetében nem tér el az országos piactól, mert valamennyi termelő vállalkozás az országnak ezen a részén van).

A versenyhatások

- 28) A Tpv. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján – egyezően a nemzetközi versenyjogi gyakorlattal – egy összefonódásnak az alábbi hatásai lehetnek a gazdasági erőfölénys helyzetre és általában is a gazdasági versenyre.

28.1. Horizontális hatás akkor következik be, ha van olyan érintett piac (áru és földrajzi piac kombináció), amelynek azonos – akár eladói, akár vevői – oldalán legalább két, az összefonódásban résztvevő vállalkozás-csoport jelen van. Ekkor az összefonódás miatt csökken az egymással versenyben álló vállalkozások száma, növekszik az összefonódás révén bővülő vállalkozás-csoport piaci részesedése, miáltal egyedül vagy más vállalkozásokkal közösen gazdasági erőfölénys helyzetbe kerülhet vagy a meglévő gazdasági erőfölénys erősödhet.

28.2. Vertikális hatásról akkor beszélünk, ha van olyan érintett piac, amelyen az egyik vállalkozás-csoport eladóként, a másik vállalkozás-csoport pedig vevőként van (lehet) jelen, azaz a két vállalkozás csoport a termelési-értékesítési lánc egymást követő fázisaiban tevékenykedik. Ebben az esetben a köztük meglévő piaci kapcsolat vállalkozáscsoporton belülivé válik. Ez megteremti az érdekeltséget arra, hogy ha a vállalkozás-csoport az egyik érintett piacon erőfölénysben van, akkor ezzel a másik piacon visszaéljen, és lehetősége is nyílik versenyt korlátozó magatartások megvalósítására (például szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás, árdiszkrimináció).

28.3. A portfólió hatás az összefonódás révén létrejövő vállalkozás-csoport által gyártott (forgalmazott) áruk körének bővüléséből adódik. Ez különösen akkor járhat káros versenyhatásokkal, ha egymást kiegészítő (azonos vevők által vásárolt) áruk gyártói (forgalmazói) kerülnek egy vállalkozáscsoportba. Ebben az esetben ugyanis, ha az egyik vállalkozás csoport valamely áru(k) piacán magas piaci részesedéssel rendelkezik, akkor az összefonódás következtében bővülő vállalkozáscsoport más áru(k) piacán képes lehet versenykorlátozó magatartás (pl. árukapcsolás) érvényesítésére.

28.4. Konglomerátum hatásról akkor beszélünk, ha – jóllehet külön-külön vizsgálva egyetlen érintett piacon sem jön létre vagy erősödik meg gazdasági erőfölénys

helyzet – összességében számottevően javul a vállalkozás csoport vagyoni, pénzügyi illetve jövedelmi helyzete, melyek a gazdasági erőfölény meghatározó tényezői (Tpvt. 22. § (2) bekezdés b. pont), és alapot adhatnak versenyt korlátozó stratégiák (pl. piacrabló ár) alkalmazására.

- 29) A jelen összefonódásnak kizárólag horizontális hatásai lehetnek abból adódóan, hogy a Monopoly's-csoport és a Gyáregység egyaránt végez viziszárnyas felvásárlási és feldolgozási tevékenységet. 35 százalék körüli együttes piaci részesedésük alapján a káros versenyhatások ugyan nyilvánvalóan nem zárhatók ki, az azonban, hogy a Monopoly's-csoport az összefonódás révén akár egyedül, akár más vállalkozással közösen gazdasági erőfölényes helyzetbe kerülne – figyelembevéve az import növekvő szerepét is – nem valószínűsíthető. Ezen álláspontja kialakításakor a Versenytanács tekintettel volt arra is, hogy a Gyáregység a Merián Kft. által történt megszerzése időpontjában már több hónapja nem üzemelt (utóbb az azt értékesítő vállalkozás, végelszámolás alá került). Ez a körülmény nem csupán az összefonódás koncentráció növelő (versenyt csökkentő) hatását enyhíti, hanem nemzetgazdasági szempontból előnyös is, azáltal, hogy egy meglévő termelési kapacitás kihasználásra került. Mindez még abban az esetben is az összefonódás engedélyezése irányába mutató körülmény, ha az nem is nyert egyértelmű bizonyítást, hogy más (esetlegesen a verseny szempontjából kedvezőbb) vevője nem lehetett volna a Gyáregységnek.
- 30) Mindezek alapján a Versenytanács a Tpvt. 77.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a Gyáregységnek a Merián Kft. általi megvásárlását – egyezően a Tpvt. 71. § szerinti vizsgálói indítvánnyal – a Tpvt. 30.§ (2) bekezdése alapján engedélyezte.

Az eljárási díj

- 31) A Tpvt. 62. § (2) bekezdése szerint, ha a Versenytanács a Tpvt. 77. § (1) bekezdése b) pontjának alkalmazásával a vállalkozások összefonódását engedélyezi, egyúttal kötelezi az eljárás alá vont vállalkozást az eljárási díj megfizetésére.

- 32) A Tpv. 63. § (3) bekezdésének ac) pontja szerint a versenytanácsi határozatot a kérelem beérkezésétől, illetve a hiányok pótlásától számított 45 napon belül kell meghozni, amennyiben „az engedély a 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg”, mely esetben a Tpv. 62. § (1) bekezdése alapján az eljárási díj összege kettőmillió forint. Amennyiben az engedély megadása nem nyilvánvaló vagy a Tpv. 30. § (1) bekezdésén alapul, akkor a határozatot a Tpv. 63. § (3) bekezdés b) pontja alapján 120 napon belül kell meghozni, mely esetben a Tpv. 62. § (1) bekezdése alapján – a kérelem benyújtásával egyidejűleg megfizetett kettőmillió forinton felül – további nyolcmillió forint eljárási díjat kell fizetni a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül.
- 33) Arra nézve a Tpv. nem tartalmaz rendelkezést, hogy az összefonódás mely esetben minősül olyannak, amely „a 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg”. A Tpv. 63. § (3) bekezdés ac) pontja szerinti (egyszerűsített) és a b) pont szerinti (teljeskörű) eljárásban elbírálnak összefonódások megkülönböztetésekor a Versenytanács – a saját több éves gyakorlatát tükröző – a Gazdasági Versenyhivatal elnöke és a Versenytanács elnöke által a Tpv. 36. § (6) bekezdése alapján kiadott 1/2003. számú közleményből (a továbbiakban: Közlemény) indul ki.
- 34) A jelen ügy szempontjából releváns horizontális hatással összefüggésben a Közlemény szerint akkor alkalmazható az egyszerűsített eljárás, ha nincs olyan érintett piac, amelyen az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok együttes részesedése meghaladja a 20 százalékot (14.ii.a. pont). A Közlemény 14.iii. pontja alapján valamely érintett piacon 20 százalékot meghaladó együttes piaci részesedés esetén is alkalmazható azonban az egyszerűsített eljárás, ha az összefonódás következtében a piaci koncentráció növekedése ezen az érintett piacon csekély mértékű. E pont alapján akkor engedélyezhető egyszerűsített eljárásban az összefonódás, ha:
- az ezen az érintett piacon legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező érintett vállalkozáscsoport figyelmen kívül hagyásával az összefonódásban érintett többi vállalkozáscsoport együttes piaci részesedése ezen az érintett piacon nem haladja meg az 5 százalékot; és

- ezen az érintett piacon van az összefonódásban résztvevő legnagyobb vállalkozáscsoporthoz hasonló piaci részesedésű versenytárs vállalkozás; és
- az összefonódás a lehetséges verseny lényeges csökkenését sem eredményezheti, mert alappal feltételezhető, hogy a jelenleg alacsony piaci részesedésű vállalkozás részesedése a jövőben sem növekedhet érezhetően.

35) A Gyáregység és a Monopoly's-csoport együttes piaci részesedése a viziszárnycsok felvásárlási és értékesítési piacán is meghaladja a 20 százalékot, ezen belül mindkettőé az 5 százalékot, ezért a Versenytanács engedélyező határozatát a Tpv. 63. § (3) bekezdés b) pontja alapján hozta meg, és ennek megfelelően tízmillió forint eljárási díj megfizetésére kötelezte a Merián Kft-t.

36) Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2005. szeptember 23.